

ลงทุนอย่างไรในอาเซียน

แผ่นที่ 1

ธุรกิจไทยมีโอกาสมากมายในอาเซียน ในหลากหลายสินค้าและบริการ

- สำหรับอาเซียนทุกประเทศ ธุรกิจไทยที่มีโอกาสเติบโตสูง เช่น อาหารแปรรูป ผักผลไม้พรีเมียม สินค้าอุปโภคบริโภค และร้านอาหาร
- สำหรับตลาดประเทศเพื่อนบ้าน (CLMV) ธุรกิจไทยที่มีโอกาสเติบโตสูง เช่น พลังงาน วัสดุก่อสร้างเฟอร์นิเจอร์ สินค้าและบริการเกี่ยวกับไลฟ์สไตล์ การขนส่ง การผลิตที่ใช้แรงงานมาก เทคโนโลยีสารสนเทศ และการศึกษาและฝึกอบรม

หากนักธุรกิจไทยสนใจที่จะเข้าไปลงทุนในอาเซียน ควรลงทุนอย่างไร?

กรณีมุ่งเข้าถึงตลาดในประเทศ

- เตรียมพร้อมลงทุนระยะยาว เนื่องจาก ต้องใช้เวลาในการศึกษา และเข้าใจตลาด รวมทั้ง หากกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับตลาด
- หาช่องว่างแข่งกับเจ้าตลาดรายใหญ่ โดยเฉพาะอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ซึ่งเป็นตลาดที่มีการแข่งขันสูง
- ร่วมมือกับผู้กระจายสินค้าหรือคู่ค้าที่มีแนวคิดตรงกัน และมีจุดแข็งเสริมกัน เช่น เรามีสินค้า ขณะที่เขาเก่งการตลาด-กระจายสินค้า
- เข้าใจความแตกต่างของกำลังซื้อและพฤติกรรมกรรมการบริโภคในแต่ละพื้นที่ในประเทศใหญ่ เช่น ชาวเวียดนามตอนใต้มีกำลังซื้อสูงกว่าและเปลี่ยนแบรนด์สินค้าได้ง่ายกว่าชาวเวียดนามตอนเหนือ
- มีพนักงานไปประจำ เพื่อให้เข้าใจตลาดอย่างแท้จริง

แนวทางการเข้าสู่ตลาด

- ในช่วงแรก นักลงทุนอาจเริ่มจากการส่งออกก่อน
- เมื่อปริมาณส่งออกสูงระดับหนึ่ง จึงตั้งสำนักงานขาย และการตลาดในตลาดต่างประเทศ
- หากยอดขายในต่างประเทศสูงมากพอที่จะคุ้มต่อการมีโรงงานในต่างประเทศ จึงเข้าไปลงทุนตั้งโรงงานผลิตในประเทศนั้น

กรณีเน้นการผลิตเพื่อส่งออก

ลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) เพื่อ

- ลดปัญหาที่ดิน เช่น นักลงทุนต่างชาติไม่สามารถถือครองที่ดินได้ ราคาที่ดินเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง และสิทธิการถือครองที่ดินกับซ้อนในบางประเทศ
- ได้รับสิทธิประโยชน์มากกว่า เช่น การลงทุนใน SEZ ในอินโดนีเซีย อาจได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 25 ปี
- ลดอุปสรรคด้านกฎระเบียบ ทำให้ประหยัดเวลาในการติดต่อกับหลายหน่วยงาน

ข้อควรปฏิบัติในทุกกรณี ทั้งนักลงทุนที่มุ่งขายตลาดในประเทศหรือผลิตเพื่อส่งออก

ต้องมีจุดแข็งและประสบความสำเร็จในไทยก่อน

ศึกษากฎหมายของประเทศที่ไปลงทุน และใช้ที่ปรึกษากฎหมาย เนื่องจาก กฎหมายอาจเปลี่ยนแปลงบ่อย และอาจแตกต่างกันในระดับประเทศและท้องถิ่น รวมถึงการตีความกฎหมายไม่ชัดเจน

ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการขัดแย้งกับราชการ และชุมชน

เป็นมิตรกับแรงงาน ชุมชนและราชการ เพื่อส่งเสริมการเติบโตที่ยั่งยืน

ลงทุนอย่างไรในอาเซียน

แผ่นที่ 2

คำแนะนำและข้อควรระวังเฉพาะในการลงทุนในแต่ละประเทศ

อินโดนีเซีย

คำแนะนำในการลงทุน

- มุ่งผลิตเพื่อขายในประเทศ ไม่เน้นการส่งออก เพราะต้นทุนการผลิตสูง
- ลงทุนลักษณะ M&A ช่วยลดเวลาการขออนุญาต
- ควรตั้งโรงงานใน SEZ หรือนิคมอุตสาหกรรม เพื่อลดปัญหาที่ดิน-โครงสร้างพื้นฐาน
- ใช้ผู้แทนจำหน่ายท้องถิ่น ช่วยกระจายสินค้า และส่งเสริมการขาย

ข้อควรระวัง

- สิทธิที่ดินกับช้อน ต้องทำ Land due diligence ให้ดี
- ต้นทุนโลจิสติกส์สูงด้วยสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะ และสภาพถนนไม่ดี
- ตลาดมีการแข่งขันสูงมาก
- กฎระเบียบเปลี่ยนแปลงบ่อย และอาจไม่แจ่มแจ้งล่วงหน้า รวมถึงมีความต่างกันในแต่ละพื้นที่
- สภาพภาพแรงงานมีความเข้มแข็งมาก

ฟิลิปปินส์

คำแนะนำในการลงทุน

- ร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น เพื่อให้ได้สิทธิที่ดิน และเพิ่มช่องทางในการเข้าสู่ตลาด
- ลงทุนผลิตเกษตรแปรรูปส่งออก ต้องมีขนาดใหญ่จึงจะคุ้ม เพราะมีต้นทุนคงที่สูง
- ควรลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่รัฐบาลให้การส่งเสริม

ข้อควรระวัง

- ปัญหาความปลอดภัย เช่น ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น และภัยธรรมชาติ
- ต้นทุนค่าขนส่งสูง เนื่องจากบริษัทเดินเรือผูกขาด ทำให้ค่าขนส่งระหว่างเกาะแพงมาก
- ต้นทุนก่อสร้างอาคารสูง เพราะต้องให้ได้มาตรฐาน ป้องกันแผ่นดินไหว

เวียดนาม

คำแนะนำในการลงทุน

- เป็นเจ้าของเอง 100% ไม่ต้องมีปัญหา กับหุ้นส่วนท้องถิ่น
- ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
- ควรใช้พนักงานท้องถิ่น/ที่ปรึกษาที่สามารถประสานงานกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ
- ควรลงทุนในเขตอุตสาหกรรมที่รัฐบาลสนับสนุน

ข้อควรระวัง

- ต้นทุนแฝง
 - คนงานหญิงตั้งครรภ์มาก
 - การขออนุญาตใช้ระยะเวลาเนิ่น เอกสารค่อนข้างมาก ฤดูกาลล่าช้า กฎหมายสิ่งแวดล้อมเข้มงวด
- คอร์รัปชันสูงทุกขั้นตอน
- กฎระเบียบเปลี่ยนแปลงบ่อย
- เจ้าหน้าที่ภาครัฐตีความกฎหมายและให้ข้อมูลต่างกัน

- Corruption Perceptions Index อันดับ 113 จาก 176 ประเทศ (2559)
- ผลการสำรวจบริษัทต่างชาติ โดย Vietnam Provincial Competitiveness Index 1 ใน 4 ต้องติดสินบนให้ได้ใบรับรองการลงทุนกว่า 4 ใน 5 เสียเปรียบในการจัดซื้อของรัฐบาล 45.4% จ่ายสินบนเมื่อถูกตรวจสอบ เพื่อสร้างความสัมพันธ์

ลงทุนอย่างไรในอาเซียน

แผ่นที่ 3

เมียนมา

คำแนะนำในการลงทุน

- ควรเป็นพันธมิตร/มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนท้องถิ่น ก่อนพัฒนาเป็นคู่ค้าหรือหุ้นส่วน
- เข้าไปลงทุนในกิจการฝึกอบรมบุคลากร
- อาหารและเครื่องดื่มควรมีตราฮาลาล สำหรับตลาดในประเทศและการส่งออก

ข้อควรระวัง

- สภาพแรงงานมีบทบาทมากและค่าแรงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
- ต่างชาติเช่าที่ดินได้ไม่เกิน 1 ปี
- ธุรกรรมทางการเงินของบริษักรต่างชาติต้องใช้ดอลลาร์
- ค่าเอกสารการส่งออกแพงมาก
- ปัญหาความพร้อมของสาธารณูปโภคในประเทศ เช่น ไฟฟ้า

สปป.ลาว

คำแนะนำในการลงทุน

- ร่วมทุนกับหุ้นส่วนท้องถิ่นที่สามารถประสานกับหน่วยงานภาครัฐได้
- เรียนรู้วัฒนธรรมของคนลาว ก่อนเข้าไปลงทุน /ให้ความสำคัญต่อการแสดงออกถึงความจริงใจกับคนลาว

ข้อควรระวัง

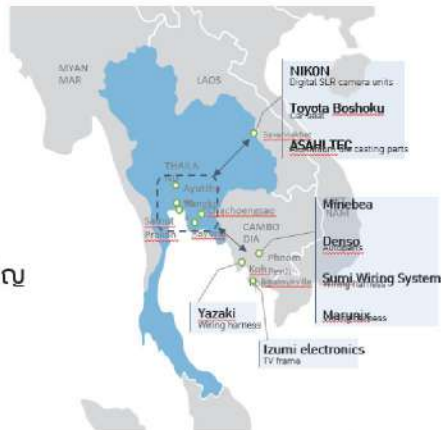
- การควบคุมเงินตราต่างประเทศอย่างเคร่งครัด
- ที่ดินสัมปทานจากรัฐอาจไม่สามารถใช้ได้ทั้งหมด/ค่าเช่าที่ดินแพง
- การตีความกฎหมายแต่ละแขวงแตกต่างกัน/กฎหมายมีความทับซ้อน
- ขั้นตอนการลงทุนมากและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน
- แรงงานขาดทักษะ ต้องฝึกอบรมเพิ่ม/แรงงานทักษะสูงมีค่าจ้างสูงกว่าแรงงานไทย

กัมพูชา

คำแนะนำในการลงทุน

- ลงทุนการผลิตตามโมเดล Thailand+1 โดยตั้งโรงงานที่ปอยเปต เกาะกง พนมเปญ หรือสีหนุวิลล์

Source: Nomura Research Institute and TDRi

ข้อควรระวัง

- ค่าจ้างขึ้นต่ำปรับขึ้นทุกปีเป็น 153 ดอลลาร์ ตั้งแต่ 1 มกราคม 2560
 - ปีหน้าจะมีการเลือกตั้ง มีแนวโน้มที่จะปรับขึ้นอีก
- คอร์รัปชันสูงมากที่สุดในอาเซียน จากการจัดอันดับโดย Transparency International 2016
- พิธีการศุลกากรมีต้นทุนสูง
- ค่าเช่าที่ดินในเมืองแพง
- ขาดแรงงานทักษะ และค่าจ้างสูง
- ต้นทุนค่าก่อสร้างสูง เพราะนำเข้าวัสดุก่อสร้าง

สรุป

การลงทุนในอาเซียน โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน มีโอกาสมาก แม้ยังมีความเสี่ยงสูง แต่ความเสี่ยงสูงสุดคือ การไม่คิดไปลงทุนเลย

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือในการเข้าไปลงทุนในอาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ

สมาคมและสถานักธุรกิจไทย

ธนาคารพาณิชย์